

IZSELJENSKI VESTNIK RAFAEL

GLASILO RAFAELOVE DRUŽBE V LJUBLJANI

IZHAJA
15. VSAKEGA MESECA
UREDNIŠTVO: LEONIŠČE
UPRAVA: TYRŠEVA C. 52
V LJUBLJANI

NAROČNINA:
ZA JUGOSLAVLJO
LETNO DIN 12—
ZA INOZEMSTVO
LETNO DIN 24—

OGLASI PO DOGOVORU

LETO VI.

LJUBLJANA, AVGUST 1936

ŠTEV. 8

P. Kazimir Zakrajšek:

Važnost izseljenskega arhiva

V New Yorku izhajajočem »Glasu naroda« priobčuje g. F. Kerže članke pod naslovom »Pod vaško lipco«. V dveh številkah se je lotil tudi velevažne zadeve slovenskega izseljenstva: opisovanja razvoja življenjskega udejstvovanja slovenskih izseljencev v Združenih državah. Člankom je dal naslov »Tri dobe našega narodnega življenja v Ameriki«.

Ali so ta izvajanja g. Keržeta točna ali ne, to za nas v domovini ni važno, ker je to zadeva ameriških Slovencev samih, da ugotove. Gotovo pa z velikim odobravanjem podčrtamo njegove zaključne besede:

»Če smo iz pionirske dobe zamudili toliko, kar se ne da več popraviti, bi se iz druge dobe dobilo prilično celotno gradivo. In spet pridem do tistega vprašanja: kdaj se bomo zavedali, da smo dolžni zabeležiti svoj lasten razvoj? Res je trda na vse strani, ampak če hočemo, da ne bomo obhajali samo praznih obletnic, je treba, da resno mislimo na to. Če mi ne bomo izdali zgodovine o nas, drugi je tudi ne bodo, ker je ne morejo.«

Da, neizmerna je škoda za našo narodno zgodovino, da se vsa dolga leta slovenskega izseljenstva v Združenih državah ni našel človek, ki bi bil zbiral vse podatke o razvoju narodnega, gospodarskega, literarnega, kulturnega, političnega, društvenega in verskega udejstvovanja našega slovenskega človeka v tej mogočni državi. Vse to udejstvovanje na vseh popriščih naših slovenskih izseljencev v Združenih državah pomenja za narod kot celoto ogromno delo, na katero je domovina lahko ponosna, in ki je v čast narodu, ako bi bilo točno registrirano in bi bil kje zbran ves tozadevni material, ki se je nabiral zadnjih sto let. Pisec teh vrstic, sam bivši izseljenec, si dela težko vest in se čuti enako krivega pri tem narodnem grehu slovenskih izseljencev, ker je imel na kupe tega materiala, pa ga je vsega zavrzel.

Zato je pa takoj začetkom delovanja pri Družbi sv. Rafaela sprožil misel o izseljenskem arhivu, kjer naj bi se zbral material saj zadnjih let, iz pretekle dobe pa rešilo, kar se rešiti da.

Žalibog pa Družba sv. Rafaela ni našla pri slovenskih izseljencih pravega

razumevanja te velike ideje in odziv na številne tozadevne prošnje Družbe je ostal skoraj brez odziva, če odštejemo le malenkostne prispevke posameznih idealno navdahnjenih posameznikov, ki so doumeli veliko važnost te prepotrebne ustanove.

Neki gospod nam je na našo prošnjo za prispevke za izseljenski arhiv odgovoril, češ: »Naši prepri čim prej se pozabijo, tem bolj«. Seveda, če se ta boj za razna načela, za različne načine dela za narod, sme in more v zgodovini imenovati prepri. Ali ni to samo »kresanje duhov?« Ali ni vsa zgodovina v tem smislu samo prepri — t. j. boj različnih mnenj, boj za ideje? In če smo bili v tem boju včasih malo preveč osebni, kaj potem? Saj smo vendar ljudje! Ljudje so pa nositelji idej. Ne, ne! Vse izživljanje našega izseljenstva v tujini je izredno velikega pomena za narod doma. Tam se šele kažejo v najjasnejši luči vse dobre in naravno tudi slabe lastnosti naroda in sicer jedra naroda, preproste nepokvarjene slovenske duše brez vsakega vpliva kake rafiniranosti. Narod tu doma, vezan na svoje tradicije, na izoblikovano življenje in mišljenje, v sponah raznih voditeljev in vodilnih smeri, se ne more tako jasno pokazati v svoji pravi resnični naravi, kakor v tujini. Zato bi bil velik izseljenski arhiv tudi jasno in koristno ogledalo za narod doma, saj so izseljenci prav tako naš narod kakor mi doma. Saj izseljenci v tujini niso drugačni kakor narod doma sam, saj pridejo v tujini razne slabosti in vrline do popolnejšega in jasnejšega izraza. To pa samo hoče zgodovina, ki je učiteljica življenja. Ona vzame človeka, narod kolikor mogoče kakršen je, z vsemi slabostmi in vrlinami, opisuje vse dogodke, slavne in neslavne in vsakdanje tako, kakor so se razvili, samo da hoče povsod najti tudi naravne vzroke, prave povode in vplive na njih razvoj, da so se vršili tako, kakor so se. Zato se »Rafael« krepko pridružuje g. Keržetu in prosi z njegovimi besedami vse izseljence širrom sveta, da se zavemo velike dolžnosti napram sebi in narodu doma, da se vsi krepko oklenemo ideje »Izseljenskega arhiva« in začnemo pošiljati vanj

vse, karkoli je kakorkoli v zvezi z našim narodnim izseljenskim življenjem.

Na inicijativo Družbe sv. Rafaela si je to idejo osvojil šef izseljenskega oddelka v ministrstvu za socialno politiko g. dr. Fedor Aranicki, ki je v svoji velikopoteznosti uvidel v izseljenskem arhivu veliko korist za državo in ga ustanovil v izseljenskem komisarijatu v Zagrebu za celo državo.

Pred kratkim je bil ta državni izseljenski arhiv ali muzej otvoren. Mi se g. šefu zanj iskreno zahvaljujemo. Pri tem pa vnovič apeliramo na vse slovensko izseljenstvo širrom sveta: iz ljubezni do sebe in svojega naroda, naj nam postane izseljenski arhiv Družbe sv. Rafaela naša najvažnejša izseljenska zadeva.

Kaj pa naj pošiljamo v izseljenski arhiv?

1. Vse, karkoli se slovenskega tiska, kjerkoli na svetu. Vsak dogodek najmanjšega društva v najmanjši slovenski naselbini najbolj preproste prireditve je zgodovinsko važen, če ne sam, vsaj v vezi razvoja.

2. Vse, karkoli se v kateremkoli jeziku na svetu tiska o nas, pa naj je to o narodu, ali naselbini ali društvu kot takem, ali o kakem posameznem članu naroda. Vsak izseljenec je del naroda.

3. Razvoj vseh organizacij, naj so to zveze, jednote, ali klubi ali podporni, pevska, telovadna, glasbena, cerkvena ali kakršnakoli, in sicer njih pravila, certifikati, police, spominske knjige, slike članov i. t. d.

4. Razvoj slovenskih župnij, duhovnij, kaplanij, cerkva, šol, dvoran, in to: slike, vabila, programi, pravila, letna poročila, načrti.

5. Razvoj naselbin od prvega naseljenja do danes in to slike ljudi, domov, hiš, ulic, podjetij, trgovin itd. Vse, vse je zanimivo, vse so sicer drobci, pa nujno potrebni kamenčki za mozaik — sliko celotnega narodnega življenja na tujem.

In tako dalje! Tu ni meja, samo besedica »vse« pove pravilno, kaj se hoče in kaj naj se pošilja v izseljenski arhiv.

Družba sv. Rafaela rada nosi tudi vse stroške za nakup in pošiljanje vseh teh stvari, in kolikor to zmore njena revna

Jože Premrov:

Med Slovenci v Nemčiji

Za letošnjo Veliko noč sva s prijateljem Jankom Žagarjem obiskala naše rojake v Nemčiji in sicer v Porenju in Westfaliji. V teku 22 dni, ko sva se mudila med njimi, sva obiskala 21 kolonij. Ob odhodu so nama naši izseljenci izročili tople pozdrave za vse v domovini, zlasti pa so naju prosili, naj v njihovem imenu izročiva pristrčne pozdrave vsem našim predstavnikom cerkvene in svetne oblasti, dalje njihovim sorodnikom, znancem in prijateljem.

Za svojo dolžnost si pa štejem, da ob tej priliki vsem rojakom po številnih kolonijah zapadne Evrope izročim pristrčne pozdrave vsega slovenskega naroda in vse domovine Jugoslavije. Vsi mi bodite v imenu domovine prav pristrčno pozdravljeni.

V smeri Ljubljana—München—Köln—Duisburg se je v zadnjih petdesetih letih izselilo iz Slovenije okoli 100.000 naših rodnihih bratov in sester. Vsi so odšli v zapadno Evropo po delo in kruh. Pred svetovno vojno se je največ naših rojakov ustavilo v Porenju in Westfaliji. To svetovni vojni pa se je val izseljevanja širil iz Nemčije v Irlandijo, Belgijo in Francijo.

Moj namen je, da vam v glavnih črtah predočim naše izseljence v Nemčiji.

Industrijsko ozemlje v Westfaliji in Porenju, kjer prebivajo zdaj naši izseljenci, meri 2000 km². Tu so pod zemljo velikanske zaloge premoga. Največja mesta tega ozemlja so Essen, ki je danes največje industrijsko mesto na evropski celine in ima okoli milijon prebivalcev. Dalje je mesto Dortmund s 600.000 prebivalci, Bochum 500.000, Gelsenkirchen 200.000 in Reklinghausen 100.000. To so že starejša mesta, ki so zdaj v industriji silno narastla. Na novo nastala so pa mesta: Hamborn ob Renu, ki je predmestje Duisburga in ima 150 tisoč prebivalcev. Dalje Bottrop s 100 tisoč prebivalci in Gladbeck, ki šteje danes okoli 90.000 prebivalcev. Kako je Gladbeck hitro naraščal, naj omenim samo to, da je bilo to mesto pred petnajstimi leti še vas. Poleg omenjenih mest je še cela vrsta drugih, saj je vse to ogromno industrijsko ozemlje eno samo veliko mesto z mnogimi milijoni prebivalcev. Na tem ozemlju je kakih 500 rudnikov. Nemci jim pravijo cehe. Vsaka taka ceha je velikanska naprava, ki je stala pred vojno nad 30

milijonov mark. Mi si rudnik navadno mislimo v hribu, tu pa je svet skoro popolnoma raven. Premog je globoko v zemlji, po več sto, celo do 1000 m pod zemljo. V globoino so skopani ogromni rovi — šahti imenovani. Vsaka ceha ima torej ogromno pripravo, po kateri spuščajo v globino vsak dan po trikrat rudarje. Vse se vrši zelo hitro. V nekaj sekundah si na dnu in spet na vrhu. Vsaka ceha ima od 2000 do 10.000 delavcev. Vsaka posamezna ceha spravi na dan premoga po več sto vagonov.

Vsa ta ogromna industrija je stara šele kakih 50 let. Po teh številnih rudnikih si služijo naši ljudje kruh.

Kako so prišli v Nemčijo? Zvabljeni so bili. Podjetniki so posiljali v tuje rudnike agente, ki so nabrali cel vlak ljudi in jih odpeljali v Porenje in Westfalijo. Seveda so potem tudi delavci sami drug drugega vabili. Pred svetovno vojno se je tu res dobro zasluzilo in živelo. Niso pa prišli naši ljudje sem s tem namenom, da bi tukaj stalno ostali. Hoteli so si le nekaj denarja nabrati in se z njim vrniti v domovino. Pa jih je pri trdem delu in garanju zajela svetovna vojna in za njo strašna inflacija, ki jim je požrla ves težko zaslužen in pristradani denar. In to je bil tudi glavni vzrok, da so morali ostati v tujini.

Kolikto je naših ljudi v Nemčiji? To je zelo težko točno povedati, ker so silno raztreseni in je zaradi tega težavno sestaviti natančno statistiko. Razkropljeni so po vsem ogromnem industrijskem ozemlju in tu skoro ni rudnika, kjer bi človek ne našel Slovencev. Naseljevanje se je vršilo brez vsakega načrta in reda. Kjer je kdo dobil delo, tam je ostal. Naše največje naselbine so še danes v Hombornu, Meerbecku in Gladbecku. Mirno lahko trdimo, da je danes naših ljudi v Porenju in Westfaliji okoli 40 do 50.000.

V teku 50 let, odkar bivajo naši rojaki v Nemčiji, so se razmere v vseh ozirih zelo spremenile. Pred svetovno vojno, kot sem že omenil, so naši rojaki dobro zasluzili in si tudi veliko prihranili. Ko pa jih je zajela inflacija, so bili podobni pogorelcem, ki jim je ogenj do tal vse požgal. V zadnjih letih jih pa je še pritisnila huda gospodarska kriza, ki je spravila marsikatero Slovence ob delo in tudi ob kruh, ker so stari prihranki docela usahnili. Kljub vsem tem žalostnim dejstvom pa so naši ljudje po dobrih socialnih uredbah še precej dobro zaščiteni in enakopravni Nemcem. Trditi smem, da se našim ljudem v gmotnem oziru ne godi preveč slabo. So med njimi tudi reveži, saj teh je povsod polno, toda stradati jim ni treba. Trditi celo smem, da so naši ljudje izmed vseh evropskih držav v Nemčiji v socialnem oziru najboljše preskrbljeni. Kljub temu, da so nekateri že več let brez dela, prejemaajo stalno mesečno podporo od 50 do 90 RM, kar znaša v našem denarju do 1200 Din.

Delo, ki ga opravljajo naši ljudje kot

rudarji globoko pod zemljo, je silno težko in tudi zelo nevarno. Noben dan in noben trenutek si niso svesti življenja. Nekateri se samo potolčejo ali ranijo, drugim pa vzame smrt življenje. Posamezne večje ali manjše nesreče se dogajajo na ceah vsak dan. Včasih pa se dogodi tudi strašna nesreča, pri kateri naenkrat izgubi življenje večje število mož. Kljub vsemu modernemu tehniškemu napredku in kljub vsej pazljivosti, vsem raznovrstnim napravam se take nesreče ne dajo popolnoma preprečiti. L. 1908, se je dogodila do zdaj največja nesreča na cehi Radbodu, kjer je izgubilo življenje nad 300 rudarjev naenkrat. Pokopani so v skupnem grobu v Hövelu pri Hammu. Že trikrat sem obiskal njihov grob in zasledil med številnimi žrtvami okoli 30 Slovencev. Leta 1926. je bilo spet večje število nesreč. Pri eni, v Dortmundu, je bilo mrtvih 156 mož in med njimi tudi nekaj naših rudarjev. Ker so Slovenci na vseh številnih ceah bili in so še danes zaposleni, jih je že zelo mnogo leglo v prezgodnji grob v nemški zemlji.

Naši ljudje, ki so bili večji del svojega življenja po rudnikih, so zelo izcerpani in izmozgani. V jamah so pustili svoje najboljše moči. Njihovi izpiti obrazi in pohabljena telesa pričajo o težkem delu in nepopisnem trpljenju, ki so ga bili deležni sleherni dan ali noč. Ko sem gledal njihove razorane in uvele obraze, sem menil, da imam pred seboj starčke, ki so dopolnili že 80 let, ko pa sem jih vprašal po starosti, sem zvedel, da imajo za seboj šele 40, 50 ali 60 pomladi.

Kako je pa z našimi ljudmi v verskem in narodnem oziru?

Na vseh 21 slovenskih kolonijah, kjer sva jih obiskala, sva občutila, da so v pretežni večini ostali zvesti svojemu Bogu in narodu.

Narodno kulturno delo med našimi rojaki, kjer bivajo v večjem številu skupno, je precej živahno. V pretežni večini so organizirani v društvi sv. Barbare in v Bratovščini sv. rožnega venca. Nekatera omenjena društva obstojajo že nad 50 let. Najmočnejši društvi sta v Gladbecku, ki imata nad 300 rednih članov in članice.

Slovenci tudi zelo radi prepevajo naše nabožne in narodne pesmi. Če človek posluša daleč od domovine naše večno lepe narodne pesmi, mu čisto zaigra solza v očeh. O tem sem se prepričal na velikonočni ponedeljek zvečer, ko smo v večjem številu zbrani poslušali našo radio postajo, ki je oddajala krasen program, namenjen našim izseljencem širom sveta. Ko so naši rojaki zaslišali pesem slovenskih zvonov, so jim zalile solze oči. Saj jih nekateri niso slišali že 10, 20 ali celo 30 let. In potem je sledilo ubrano petje trnovskega pevskega zbora. Zapeli so nam najlepše velikonočne pesmi. In potem je pozdravil v imenu domovine ban g. dr. Marko Natlačen vse številne rojake, ki so odrezani od rodne grude in domovine. Zdelo se nam je, da nismo v tujini, ampak v naši dragi domovini.

Naši izseljenci so naši radio-postaji

blagajna. Vendar rada žrtvuje, ker vidi v tem arhivu ogromno korist za narod.

Vse urednike vseh slovenskih listov širom sveta Družba sv. Rafaela lepo prosi, da posvete temu vprašanju kar največjo pažnjo, pogosto pišejo o nji in bodre svoje čitatelje za to veliko idejo.

Kakor gospod Kerže, tako sklepa tudi pisec teh vrstic članek z besedami: Ne vem, koliko in kaj bom dosegel s takimi apeli, ampak zapišem jih vseeno: če ne bo drugega, bodo vsaj priče, da je nekdo mislil na to, pa ni našel razumevanja volje med svojim narodom.

in vsem njenim voditeljem iz srca hvaležni.

Da je med Slovenci v Nemčiji po velikih letih bivanja še veliko narodne zavesti, za to imajo največ zaslug nemški duhovniki, ki so se na ljubo našim rojakom naučili slovenskega jezika. Ti gospodje zaslužijo, da njih imena ohranimo v častnem spominu. Žal, da vsi ne pastirujejo več med Slovenci. Danes delujejo med njimi še trije gospodje, in sicer kaplan Hülsmann, župnik Fischer in g. vikar Božidar Tensundern, ki je tudi duhovni vodja vseh društev sv. Barbare v Nemčiji. Omenjeni gospod vneto in uspešno deluje že 24 let med Slovenci. Naši ljudje ga zelo spoštujejo in tudi ljubijo. Nemški duhovniki so ustanovili okoli 30 društev sv. Barbare med Slovenci in da niso za nas versko in narodno zgubljeni, se imamo zahvaliti tem gospodom.

Žal, da Slovenci niso imeli in še danes nimajo stalnega slovenskega duhovnika in tudi ne učitelja. Prvi je Slovence obiskal l. 1896. pokojni dr. Jan. Ev. Krek. Za njim so hodili za Veliko noč več let naši gg. redovniki iz Ljubljane. Po letu 1920, pa je bil več let stalno med Slovenci naš neumorni delavec na izseljenškem področju g. duh. svetnik J. Ev. Kalan. Naše izseljence v Nemčiji je dvakrat obiskal nadškof g. dr. A. B. Jeglič in enkrat mariborski vladika g. dr. Ivan Tomažič.

Naši izseljenci so takih obiskov iz domovine zelo veseli in domovini tudi hvaležni zanje. Iz teh obiskov spoznajo naši izseljenci marsikaj, pred vsem pa to, da domovina nanje še vedno misli in da ima zanje tudi pravo razumevanje in da čuti z njimi.

V zadnjih letih je v naši domovini več razumevanja in zanimanja za izseljensko vprašanje, ki je eminentne važnosti v verskem, narodnem in moralnem oziru. Če bo to gibanje in zanimanje za našo rodno kri v tujini zajelo vse plasti našega naroda, potem se nam bodo ti udi, ki so odrezani od našega narodnega telesa, tudi v tujini ohranili v vseh ozirih. Zlasti vsi podpirajmo veliko in važno delo Rafaelove družbe, ki ga že dolgo vrši med našim narodom. Razširjajmo tudi njeno glasilo, izseljenski vestnik »Rafael«, ki prinaša poročila naših izseljencev iz vsega sveta. Naši izseljenci nam bodo za vse to hvaležni in ostali bodo tudi v bodoče naši zvesti sinovi in hčere.

Naši ljudje ljubijo našo domovino in tudi hrepene po njej; tako radi bi nas često obiskali, pa jim manjka denarja. Ko sem se pred dobrim mesecem na zadnji koloniji v Hambornu poslavljaval od njih, mi je dejala neka oseba to-le: »Če bi imel denar, pa bi šel takoj v Jugoslavijo.« Podobne želje sem bral tudi na drugih obrazih.

Poslednja njihova želja, da bi počivali med nami, se jim najbrže ne bo spolnila; ogromno večino njih bo krila tuja zemlja.

Vsi pa, kar nas je doma, se ravnajmo po znani pesmi, ki pravi:

»V dolinci prijetni je ljubi moj dom,
nikoli od njega podal se ne bom!«

Jože Premrov:

Pesem tujine...

Hladna pomladna noč je objela vestfalsko zemljo, ko je Tone ves nestrpen pričakoval dragega mu prijatelja.

Janez je spraševal v vlaku sopotnike, ali bodo kaj kmalu v Dortmundu. Ozrl se je skozi okno in opazil v daljavi morje luči. To mora biti Dortmund! In v resnici se je naglo približeval zaželjenemu mestu.

Vlak je obstal. Janez je pobral svoje kovčege in stopil iz vlaka. Tone ga je opazil in vzkliknil: »O, Janez, samo da si prišel! Bog te živi!« Krepko sta si stisnila desnici, vzela prtljago in kmalu ju je zajel val velemesta...

Tonetu je utripalo srce, ko je občutil vso milino in toploto rodne zemlje, po kateri je Janez še vonjal. Vse polno misli se mu je porodilo v glavi na dom, mater, sestre, znance...

Kmalu sta dospela pod gostoljubni krov Tonetovega stanovanja, kjer je Janez občutil dobro srce in ubrano domačnost. Použil je okusno večerjo, potem pa se je med njima razvil prijeten razgovor...

Tonetu so se zaiskrile oči, ko je zvedel, da je na njegovem domu še vse tako, kot nekdanj, ko se je od njega poslovil. Za vse hiše in ljudi v vasi je hotel vedeti, kako žive, če kaj umirajo in kakšne so razmere doma.

Janezu so od naporne vožnje ugašale oči. Tone ga je odpeljal v sobico, kjer naj si odpočije trudne kosti. Preden sta se poslovila, sta segla v roke in si želela sladek počitek.

Komaj je Janez legel, že ga je objel spanec in ga zazibal v prijeten sen.

V sosedni sobi Tone ni mogel zaspati. Srce mu je močno utripalo in solze so mu zalile oči. Tako rad bi videl svoje in dom, pa mu delo ni pustilo. Sklenil je, da odide, če bo zdrav, v jeseni za nekaj dni domov, ki ga že več let ni videl, še manj občutil njegove toplote.

Ko je na vse to mislil, je opazil, da je že dan. Z odejo si je zakril obraz in skušal zaspati, pa se mu ni posrečilo.

Sonce je bilo že visoko, ko je stopil Janez v sobo, rekoč: »Tone, si kaj dobro spal?«

Prijatelj mu je odvrnil: »Tako si me včeraj razveselil, da nisem mogel zatisniti očesa. Pa ne misli, da sem zaradi tega hud na te. O, vesel sem te, kot bi bil moj bratec. Vem, da imaš polno glavo skrbi, pa pusti vse to! Od zdaj naprej bova skupno delala v rudniku. Naš gospodar je tako dober, da nama je dal dva dni oddiha in sicer zato, da se boš malo razgledal po mestu. Plača ne bo slaba, če boš hotel, boš kmalu kaj poslal očetu.«

»Tone, iz srca sem ti hvaležen, da si tako dober z menoj!«

»Žate sem pripravljen storiti vse, ker poznam žalostne razmere na tvojem domu.«

»Hudo je pri nas, pa če bom zdrav, bom skušal zamašiti najhujše vrzeli.«

»Veš kaj, Janez, pustiva v miru vse to! Danes morava pisati, da si srečno prispel sem gori in se ti bo dobro godilo.«

»Prav, prav! Obljubil sem, da bom tako pisal, kako se bom vozil in kje bom bival.«

Vsedla sta se za mizo in pisala...

Janez je ob pismu razmišljal, s kakšnimi občutki bodo domači brali prvo sinovo pismo iz tujine. V drugem pismu, ki ga je pisal Anici, pa je bilo vse polno lepih misli, ki so pričale, da nje nikoli ne bo mogel pozabiti...

Pri tem sta pa popolnoma pozabila na zajtrk. Janez je odprl kovčeg in ponudil tovarišu kos krače in kolača.

Prijeten vonj je objel sobo. Dobro sta se podprla in potem odšla h gospodarju rudnika, kjer bosta od jutri naprej skupno delala.

Priletni gospod ju je ljubeznivo sprejel. Premeril je Janeza in dejal: »Tako močna grča nas bo pa gotovo prav dobro podprla. V dveh dneh si bosta nekoliko ogledala naše mesto, potem pa pridita na delo! Vem, da vaš tovariš ne razume našega jezika, pa se mu ni treba nič bati. Bo že šlo počasi.«

Zadovoljna sta odšla od gospodarja in jo mahnila v bližnjo gostilno h kosilu, kamor je Tone že več let zahajal.

(Dalje prihodnjik.)

Izseljenske novice

4. avgusta je prispela skupina 120 Slovencev-izseljencev iz Francije pod vodstvom gg. izseljenskih duhovnikov Grimsa in Švelca na obisk v domovino. Vrnejo se 24. avgusta zvečer. Bodite nam pristrčno pozdravljeni!

Na obisk v domovino je te dni dospel agilni vodja Slovencev v Holandiji g. Rudolf Selič. Želimo mu prijetno bivanje na rodni tleh.

Postavljeni so: za častnega generalnega konzula naše države v Frankfurtu ob Maini dr. Heerdt, za častnega konzula v Toulousu Felix Rourairy, za častnega konzula v Rotterdamu pa Felix Pierot.

Slovenci v Gradcu bodo imeli od zdaj naprej redno slovensko službo božjo zadnjo

nedeljo v mesecu, za kar gre zasluga g. svetniku Jan. Ev. Kalanu, ki je zanje že veliko storil.

Učitelj g. Anton Šlibar je odšel te dni na novo službeno mesto med naše izseljence v Nemčijo. Želimo mu veliko uspeha in božjega blagoslova.

Naše državne oblasti v inozemstvu in vse naše izseljence prosimo, da Rafaelovi družbi takoj sporoče, kje zdaj biva Franc Črepinšek iz Šmarjete pri Celju. Pred sedmimi leti je odšel v Francijo. Poprej je redno pisal, zadnje čase pa že tri leta ni nič glasu o njem. Njegova mati Marjeta, oče je med tem časom že umrl, misli, da biva nekje v Franciji ali Afriki. Prosimo obvestila.

Slovenska izseljenska mladina v Severni Ameriki

Po vzgledu vernih Ircev in drugih slovanskih in neslovanskih katoliških narodov, so se tudi Slovenci že prav kmalu po svojem prihodu v novo domovino začeli združevati in organizirati. Zlasti so si zgradili svojih lastnih cerkva, šol in narodnih domov. Iz domovine so prišli za njimi domači duhovniki, redovnice-učiteljice in tudi nekaj drugih slovanskih izobražencev, ki so samo po sebi umevno odlično in odločilno in navadno zelo nesebično sodelovali pri tem hvalevrednem združevanju.

Slovenski izseljenci v Severni Ameriki razpolagajo danes s štirideset in dvema slovanskima župnijama in petnajstimi slovanskimi šolami, v katerih skrbni vzgojitelji, večinoma redovnice, z ljubečo skrbjo vzgajajo in Bogu in domovini ohranjajo deco slovanskih staršev. Požrtvovalnost teh naših sester je brez primere. Brez njih bi bile slovenske šole v Severni Ameriki enostavno nemogoče.

Da bomo nekoliko bolj spoznali veliko požrtvovalnost slovanskih izseljencev v Severni Ameriki, je treba vsakakor poudariti, da so morali ti izseljenci sami zidati in da morajo še danes s prostovoljnimi darovi sami vzdrževati svoje cerkve, šole, društvene domove, duhovnike, učitelje, kar pomeni vsako leto ogromne vsote, ki jih je treba odtrgati in jih odšteti v dobrodelne namene. Jasno je, da morajo plačevati naši ljudje poleg tega tudi vse pristojbine za državne šole, od katerih nimajo nobenih koristi, ker jih njihovi otroci ne obiskujejo. Severoameriškim Slovincem moremo torej zaradi njihove velike požrtvovalnosti samo čestitati.

Največja slovenska šola v Severni Ameriki je klivlenska župnijska šola svetega Vida, na kateri poučuje osemnajst redovnic in kjer se šola 1.900 deklec in dečkov.

Seveda niti te razmeroma redke slovenske šole niso take, kakor si morda mislijo ali bi si želeli doma. Njihov učni jezik je angleški. Vendar se uči po njih mladina tudi slovenskega branja in pisanja, slovenske zgodovine in zemljepisja in verouka v domačem slovanskem jeziku. Poleg angleških pesmi pojejo tudi slovenske. Smisel za slovensko pesem se je posebno zadnje čase razveseljivo poživil. Ni redko, da nastopijo slovenski mladinski zbori s petsto ali tudi še več mladimi pevci. Kako se topi srce dobri materi in skrbnemu očetu, ko zasliši v cerkvi domače petje iz grl lastnih otrok, ki bi brez slovanskih duhovnikov in redovnic čebljali v sami tuji angleščini, ki se je ne more odrasel človek nikdar povsem priučiti in mu vedno ostane tuja govorica. Kako lepi spomini na srečna mlada leta se porajajo v njihovih srcih. Kako blagodejno mora vplivati vse to na ohranjenje domačega duha v mrzli tujini. Ali kadar nastopa slovenska deca v raznih domačih igrah in predstavah, na primer za velike praznike ali za procesije svetega

Rešnjega Telesa ali ob domačih družinskih slavnostih.

Poleg šole slovenski izseljenski mladini tudi starši, knjige in časopisi pripovedujejo o domovini njihovih dedov in menda ni nikogar, ki bi si o takem pripovedovanju ne zaželel v svoje ali svojih staršev rojstvo vas med slovenska polja, na vasi, med vinograde, na senožeti, na travnike in planine, na božja pota in na sejme, v slovenska mesta, trge, na vasi, zlasti pa v našo prestolnico belo Ljubljano. O, takrat se tako rada sama začne, najprej v srcu in potihem, nato pa na ves glas:

Oj dom preljubi, kje si ti,
Srce po tebi hrepeni.
Na tuji zemlji tu živim,
Nazaj domov si spet želim.

Marsikateri Slovenec odide po dolgih letih sam ali z vso družino v domače kraje na obisk. Še enkrat bi se rad naužil domače toplote, še enkrat poslovil od rodne grude. Tako tudi v Ameriki rojena deca dostikrat spozna slovensko domovino na svoje lastne oči, se je potem še večkrat spominja in tudi drugim pripoveduje o nji.

Naravnost ganljivo je, s kakšnim navdušenjem se zbirajo slovenski izseljenci k številnim filmskim slikam iz stare domovine. Za te filme ima posebno veliko zaslug naš znani in odlični rojak gospod Anton Grdina. Kako rada se takrat spet razvname slovenska pesem in zaziblje izseljence v stare dobre čase:

Janez Kalan:

Notranja kolonizacija!

K temu smo prejeli dopis od enega naših mož iz Slavonije, ki nam daje sledeča pojasnila:

Kakor Vam znano, sem bil prej na Vestfalskem v Scherlebecku predsednik društva sv. Barbare. Ker sem bil že nekaj let brezposeln, sem se lausko leto vrnil v domovino. Naselil sem se v Vrpolju v Slavoniji. Stanujem tukaj v bližini kolodvora Štriživojna-Vrpolje (koder se odepi od glavne železniške proge, ki vodi iz Zagreba v Belgrad, stranska proga proti Djakovu in Osjeku). Po približno enem letu tukajšnjega bivanja sem že precej spoznal tukajšnje okolice. Kar Vi pišete o notranji kolonizaciji, je res, da je tukaj dosti zemlje in da bi se lahko še marsikatera družina naselila. Saj tukaj že skoro v vsaki vasi naletite na kakega Slovence. Meni se zdi tukaj prijetno: sama ravnina, ni treba hoditi po hribovih. Tudi ni toliko vetra in dežja kakor tam na Vestfalskem. Ko bi bil to vedel, bi bil že prej prišel sem.

Seveda kdor hoče priti sem, je najbolje, da si kraj in razmere sam ogleda. Jaz nikogar ne spravljam sem. Rečem samo toliko: Zemlje je tukaj dosti in lepe. Veliko zemlje se obdeluje na polovico. Menim namreč tako: Tistim, ki zemljo imajo, se jim ne ljubi samim jo obdelovati, pa jo dajo drugim, ki je nimajo, »na polak«, v najem, tako da si oba pridelek razdelita

Dežela ljuba, kje ležiš,
ki jezik moj mi govoriš,
kjer znanci moji še žive,
prijatelji moji v grobih spe.
Zdiuhjem, vprašam vedno: kje?
Prijatelji, k Vam želi srce!
Perut imeti si želim.
da k vam domov ko ptič zletim.

Gledališka dvorana je poleg cerkve in šole in domače hiše in slovenske knjige in lista najvažnejše gojišče naše domače misli v Severni Ameriki. Zlasti ob nedeljah in zimskih večerih se tu v velikem številu zbira naša mladina k poučnim predavanjem in zanimivim igram. Te dvorane so mladini dostikrat drugi dom in veliko večjega pomena, kakor pa na primer pri nas doma na deželi.

Kljub vsemu je mišljenje mladine drugačno, kakor je mišljenje njihovih na Slovenskem rojenih in vzgojenih staršev. Tudi slovenska mladina v Severni Ameriki je amerikanizirana, na svoj način čustvuje, umeva in živi. Povsem drugače, kakor v stari domovini.

Mnogo nadarjenih mladih Slovencev je že dovršilo v tujini srednje in visoke šole ter doseglo poklice zdravnikov, advokatov, duhovnikov, profesorjev. Kako škoda je, da jih doma skoro nič ne poznajo, da ni domovina nikdar niti poizkusila navezati z njimi kakih ožjih stikov. In vendar, kake važnosti bi bili lahko zanje ti dragoceni in resnični prijatelji. Saj so dostikrat zaposleni v prav uglednih in vplivnih javnih ali državnih službah. Anton Polzelnik, New York

na polovico. Poznam tukaj gospodarja, ki ima 160 juter zemlje, pa je sam nič ne obdeluje, vso mu obdelajo drugi za polovico pridelka. S pridnostjo se da tukaj kaj napraviti in pripraviti.

Kdor pa si hoče zemljo sam pridobiti, pa to seveda ne gre brez denarja. Poznam ljudi, ki so se naselili med postajama Štriživojna-Vrpolje in Mikanovci. Naselilo se je tukaj pet siromašnih družin. Kraj je čisto lep, ob glavni cesti, ki vodi proti mestu Vinkovci. Zemljo so dobili dobro. Ta zemlja je bila djakovske škofije. To zemljo so dali za odplačilo v 30 letih. Juter zemlje stane 600 Din, kar je zelo poceni, ker sicer stane juter zemlje desetkrat več: 6000 Din. 600 ni veliko — za tistega, ki jih ima!

Nedavno sem govoril z nekim naselnikom. Vprašal sem ga, kako mu gre. Pa se ni pohvalil. »Kako to?« ga vprašam. Nato mi začne pripovedovati: »Imam 6 otrok. Pred tremi leti sem se tu naselil. Ves moj kapital je bil 10 Din. Prinesel nisem s seboj nič, našel pa tukaj tudi nič.« Treba pa je imeti, če hočeš začeti samostojno gospodarstvo, potrebno orodje in nekaj živine. Od teh pet naseljencev pa nima nobeden ne konja ne krave. Potem gre seveda težko. Takim ljudem bi morala seveda spočetka država malo pomagati.

Z malim kapitalom pa je že mogoče tukaj kaj pričeti. Posebno bi priporočil na-

šim rentnarjem na Nemškem, kdor bi imel veselje tukaj se naseliti. S svojo rento bi tukaj že izhajal.

Pozdravljam vse vestfalske Slovence, posebno predsednike društev sv. Barbare in prečastitega gospoda Tensunderna. Ako bi kdo kdaj tukaj potoval, prosim, naj se oglasi pri meni! Stanujem blizu kolodvora.

Rudolf Ramšak.

Tako se glasi poročilo iz Slavonije.

Mi pa tukaj ponavljamo in poudarjamo: Če so našim ljudem, ki bi se radi razmahnil, skoro vse dežele zaplankane, potem ne ostane drugega, kakor da se naseljujejo v domači državi. Najbolje je seveda, če morejo ostati na slovenskih tleh. Tudi na Slovenskem je marsikako posestvo, ki išče drugega posestnika. Če na Štajerskem ob meji Nemci pokupujejo slovensko zemljo, zakaj bi je ne mogli naši ljudje? Treba pa bi bilo to stvar urediti, organizirati. Tako da bi tisti, ki želijo zemljo prodati, vedeli, katerim rojakom jo morejo

ponuditi; tisti pa, ki jo želijo kupiti, morajo vedeti, kje jo morejo dobiti.

Če pa je Slovenija res pretesna, da bi mogla v sebi ohraniti in prehraniti vse svoje ljudi, potem je odprta tudi ostala Jugoslavija. A za naseljevanje naših ljudi po ostali Jugoslaviji je organizacija še bolj potrebna. Sicer se bo vedno naprej ponavljala stara napaka našega izseljevanja: Vse brez reda — vse razpršeno — vse zgubljeno!... Učimo se vendar iz zgrešene preteklosti, — da se varujemo v prihodnje starih napak!

Vemo, da to res organizirati ni majhna in lahka reč. To pa ne sme biti vzrok, da bi jo iz némar pustili! Da bi se je ne upali lotiti, — če potreba zahteva. Sicer se nam bo sčasoma doli po južnovzhodnih krajih poizgubilo toliko ali še več našega življa, kakor po tujih državah.

Družba sv. Rafaela, skrbna in marna za naše izseljence, vzemi tudi to nujno zadevo in resen pretres in stóri, kar se storiti da, — dokler ne bo spet prepozno!

drugi še mudili v cerkvi, da nas je skupno slikal. Ko prispejo slike, bomo prosili uredništvo, da jih priobči s spisom vred.

Ogledali bi si bili še kaj drugih zanimivosti, toda primanjkovalo nam je časa. Zato smo odšli s spremljevalcem po stopnicah navzdol naravnost proti Orleanskemu kolodvoru. Pod prijaznim hribočkom, s katerega je bilo v deževnem dnevu videti le nepregledno daljo visokih hiš, med katerimi se poleg nešteti zvonikov dosti višje dviga 300 m visoki stolp (Tour Eiffel), smo se takoj spustili po stopnicah pod zemljo, po kateri je največja možnost hitro prepotovati prometno mesto. Spuščajo se na vseh mogočih krajih ljudje po stopnicah pod zemljo, po hodnikih sem in tja in zopet z dvigali. Vmes pa vozijo vsekrižem hitro precej dolgi vlaki. Komaj dobro odide prvi, že prihiti drugi in vedno čaka nanje dosti ljudi. Na prometnejših krajih, kjer se križa veliko vlakov, se je večših treba podati daleč v globino.

Prepeljal je torej tudi nas podzemski vlak do Tuileries, kjer je nekdanj stala kraljeva palača. Prešli smo krasne velike parke, ki segajo skoro do kolodvora, kamor smo bili namenjeni.

Na postajo je pred odhodom zopet prihitel po slovo vljudni profesor g. dr. Korošec ter smo se prijazno poslovili od njega in obeh naših spremljevalcev.

Za nadaljnje spemstvo nam je torej ostal zopet le naš msgr. Val. Zupančič in smo z njim ob 10.20 zvečer z brzovlakom zapustili Pariz.

Le prkrat se je tekom noči za trenutno ustavil vlak ter smo že zjutraj ob 7.20 prispeli v vinorodni Bordeaux, od koder smo ob osmih zopet pot nadaljevali.

Vinogradi so hitro izginili za nami in kar kmalu se je zopet razprostirala pred nami nepregledna puščava, koder se nad 30 in zopet več kilometrov zama išče z očmi hišo ali človeka. Preudarjali smo med potjo, koliko tisočev in tisočev ljudi bi lahko še preživljala zapuščena francoska zemlja. Šele pozneje, ko smo imeli za seboj že nad tisoč kilometrov dolgočasne zemlje in nas je ločila razdalja do Lurda le še dobrih sto kilometrov, se je nenkrat odprl pred nami krasen razgled.

Z nepreglednih planjav so se pričeli počasi vrstiti ob nasproti deroči reki mali in vedno večji griči. Zadaj za njimi v daljavi pa zopet mogočne, s snegom pobeljene gore. Z nekoliko zaokrožene proge se nam je že precej z daljave posrečilo opaziti med visokimi in vedno nižjimi, že lepo zaraščenimi hribi, z vonjem gorskega zraka prepojeni dolinici lepo cerkev.

Po nekaj minutah, skoraj sto kilometrov brzine, smo se ustavili in prijazno zgrajenem kolodvoru. (Dalje prihodnjč.)

Dragi sorojaki!

Z vedno večjim veseljem ugotavljam in opazujem, kako lepo pazljivi ste postali na to, da dvignete Vaš ugled in ugled naše domovine. Vaše plemenito delo v proslavo 10 letnice mojega mašništva, čestitke Vaših ljubih otročičev, Vaša nesebična darila naj Vsemogočni obilo poplačaj, Vam pa je v ponos Vaš ugled pri Francozih in pri drugih tu živčih narodih zopet zrastel. Naj mi bo tu dovoljeno javno se zahvaliti g. generalnemu konzulu dr. Iliču v Metz-u za njegove čestitke in prav tako g. Rohru in pevskemu zboru Triglav, cerkvenemu pevskemu zboru za lepo petje v cerkvi, vsem darovalcem in onemu, ki je vse to pripravil, ne da bi jaz za to kaj vedel.

Grimš Stanko, izseljenski duhovnik.

Pripravimo se za letošnjo izseljensko nedeljo! Vsi izseljenci sveta jo praznujmo!

Ocepek Alojz: Iz severne Francije v Lurd

Dokaj premalo nam je vsem poznana sloveča Marijina božja pot v Lurdu, od koder smo se pravkar zadovoljni vrnili. Kdor nima prilike, se sam podati tja, si skoraj ne more prav predstavljati ta sveti kraj, ker se po našem prepričanju ne more niti prav opisati lepota in zanimivosti.

Zbrali smo torej le nekoliko iz življenja v vse premalo poznanem Lurdu, pri čemer se je precej trudil mi pripomoči naš soudeleženc Val Franc, da, vsaj kolikor je v naši moči, pridružimo cenjene bralce naši sreči. Kljub precej površnemu opisu je pa naš opis precej dolg, tako da ga uredništvo gotovo ne bo moglo drugače kot v več izvodih priobčiti. Zato prisrčno prosimo, naj slednji z zanimanjem sledi vrsticam, s katerimi želimo vsaj nekoliko razodeti veselja in sreče polne dni ter opisati veličastni kraj naše Kraljice in nepopisno zanimanje zanj tisočev in tisočev vernikov vseh narodov.

Dolga leta smo že preživeli v državi, kjer je najlepša in najbolj obiskana Marijina božja pot v Evropi. Morda se bo kdo čudil, zakaj se tako redkokdaj sliši, da bi se kdo izmed nas podal na kraj, kamor privabi Marija vsako leto stotisoče vernikov iz Evrope in tudi drugih delov sveta. Toda kljub temu, da živimo v isti državi in bi nam bila tako rekoč največja možnost obiskovati sveti kraj, nas loči skoro neverjetna razdalja. Prepotovati nam je treba vso državo skoraj toliko daljave kot bi se hoteli podati v domovino, zato se jih je iz naših naselbin le nekaj pred leti podalo tja.

V letošnjem letu se nas je pa odločilo kar 20 iz severne Francije, naj nas vse, razen našega spremljevalca msgr. Val. Zupančiča, prvič vodi romarska pot v Lurd.

V Lensu smo se zbrali 10. julija ter smo vstopili ob eni uri popoldne v vlak proti Parizu.

Od rudnikov zaprašeno ozemlje je počasi izginilo za nami. Prihajale so nam nasproti redko posejane vasi po pusti močvirni zemlji in le redkokje je bilo videti kako prijazno mestece. Svojevrstno mesto Aros, kraj bogatih ljudi, nam je prispelo nasproti po kakih 30 kilometrih. Za njim se pa sredi malega mesta Albert dviga visok zvonik, vrhu katerega stoji daleč okoli viden kip Marije, ki drži na stegnjenih rokah Jezusa.

Deževni dan nam je zelo oviral razgled in smo po že itak dolgočasni zemlji še težje pričakovali 260 km oddaljeni Pariz. Velemesto, najbolj prometno v Evropi, ki vsebuje marsikaj zanimivega in si ga je vsak po številu prebivalstva lahko predstavlja. Preden se pa prispe med mogočne stavbe in mravljišča ljudi in avtomobilov, se pa že lahko tudi nekoliko ogleda

njegovo, vsaj navidezno revščino. Človeku se zdi neverjetno, da se približuje Pariz, ko se mu naenkrat pokaže pred očmi nebroj malih revnih hišic. Mesto se menda ne zanima, da bi gledalo, da bi si delavci kakor male utice preproste hišice postavljali vsaj nekoliko v vrste. Precej veliko mesto bi se dalo zgraditi že iz samih takih hišic, ki dve ne sliči druga drugi in nista v istem redu. Ko bi ne vedeli, da gre državi priznanje, da lepše ko marsikatera skrbi za svoje ljudi, bi bili gotovo prepričani, da se okrog najbogatejšega mesta skriva največja revščina. Tako se pa v tem le opazi, kako najpreprostejši francoski narod nekako želi živeti zase daleč ločen od razkošja. Brzovlak se ni dosti mudil ob revnih hišicah, kar kmalu je odbrzel mimo mogočih stavb na velikanski kolodvor.

Na kolodvoru nas je pričakoval mladi g. kaplan Anton Stopar, ki že nekaj mesecev študira v Parizu. Ker se je pa moral naš vodnik podati po opravkih na drugi kolodvor, nas je g. kaplan tudi nekaj časa spremljal po mestu.

Sli smo najprej proti najznamenitejši cerkvi Sreca Jezusovega na Montmarte. Daleč okoli je vidna med velikimi hišami z malega griča mogočna cerkev, proti kateri nas je vodilo nad dve stopenje. To cerkev so zaobljubili sezidati v letu 1870. že skoraj premagani od vojne z Angleži. Pozneje so zbirali za njo ter jo popolnoma dogotovili šele v letu 1919.

Notranjščina cerkve se zdi človeku pri vstopu, da ni prostorna, ko pa prestopiš le nekaj korakov, se pričnejo prikazovati ob obeh straneh velike kapele, umaknjene od središča, ki ga ločijo od njih mogočni stebri. V podolgovatem krogu središča je velik oltar ter zakriva po dve stranski kapeli in srednjo z oltarjem, ki je sama skoraj podobna manjši cerkvi. Stranskih kapel je 12, ki so sorazmerno ločene in jih od središča cerkev (od stebrov) loči kakih 5 m širok prostor. Vsaka kapela ima krasen oltar in tudi stopnišča iz marmorja. V eni teh stranskih kapel nas je vse spovedal neki drugi naš duhovnik, ki začasno biva v Parizu, da smo nato lepo pripravljeno nadaljevali pot.

Ob vrnitvi iz cerkve nas je prišel obiskat profesor ljubljanskega vseučilišča g. dr. Viktor Korošec, ki se mudi nekaj časa na višjih študijah v Parizu. Zelo prijazno nas je sprejel ter nas spraševal, iz katerega kraja je kdo doma in kako tukaj živimo? Mogočno, kot bi hotel s tem reči, da čuva naša zemlja nekaj lepega, je med drugim pripomnil: »Po naših planinah se vam gotovo toži, kaj ne?« Po daljšem razgovoru ga je povabil g. Stopar, naj stopi med nas, ki nas je bila nekako polovica, ker so se

Prihod druge skupine ameriških Slovencev v Ljubljano

Naši rojaki v Ameriki so se letos pričeli zopet bolj marljivo zanimati za svojo staro domovino ter prihajajo v večjem številu k nam, bodisi na obisk, bodisi v trajno vrnitev. 22. julija je dospela druga večja skupina ameriških Slovencev v Ljubljano. Kakor znano, je prvo skupino organiziral g. Zakrajšek, brat ljubljanskega župnika, drugo skupino pa je organiziral g. Avgust Kollander iz Clewelanda. Tudi druga skupina je potovala z največjo in najhitrejšo ladjo sveta, francosko »Normandie«, last Franco-ske linije. Ameriški Slovenci so potovanje

pričeli dne 15. julija, ko so se vkrcali v New Yorku na »Normandie«, po sedmih dnevih pa so bili že v Ljubljani. Skupno je dospelo 35 Jugoslovanov, med temi 30 Slovencev, ki so izstopili v Ljubljani. Povečini so Slovenci iz Clewelanda, doma pa so največ iz Dolenjskega. Na kolodvoru jih je pozdravil v imenu g. bana izseljenski komisar g. Fink ter zastopniki raznih drugih organizacij. Ameriški Slovenci so imeli nato skupen zajtrk pri »Mikliču«. Pohvalili so se, da so prav dobro in ugodno potovali z »Normandie«. Iz Ljubljane so se nato raz-

šli po slovenski zemlji, vsak na svoj dom. G. Kollander je nekatere na dom prepeljal kar s svojim avtomobilom, ki ga je tudi pripeljal iz Amerike. Med došlimi Slovenci je 5 žensk, ki nameravajo ostati doma ter se preživljati s prihranki, drugi pa se vrnejo deloma 9. septembra, deloma 24. septembra. Ameriški Slovenci pripovedujejo, da se je konjunktura v Ameriki obrnila nekoliko na bolje, zlasti pa v Clewelandu, ki se pripravlja na veliko razstavo »Treh velikih jezer«. Umevno je, da med izletniki prevladujejo ženske, ker se moški v Ameriki pač težje odtrgajo od dela in zaslužka. Ameriškim Slovencem kličemo: »Dobrodošli!«

Pristopajte k „Družbi sv. Rafaela“

Največja in čisto naša domača zavarovalnica je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Poleg vseh vrst elementarnega zavarovanja vodi predvsem **življenjska zavarovanja** v najrazličnejših kombinacijah, kakor: za slučaj smrti, smrti in doživetja, za doto, za starostno preskrbo i. t. d.

V posebnem „KARITAS“ oddelku goji pod izredno ugodnimi pogoji ljudska življenjska zavarovanja, za slučaj smrti, za starostno preskrbo in za doto.

Preden sklenete življenjsko zavarovanje, se obrnite po pojasnila in ponudbe na

Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 19 (v lastni palači).
Podružnice v Splitu, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu in Celju; zastopstva v vseh krajih Jugoslavije.

ZADRUŽNA TISKARNA

REG. ZADRUGA Z O. Z.

V LJUBLJANI

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 17

Izvršuje lepo in po nizki ceni: reklamne letake, lepake, vabila za prosvetne gledališke odre in koncerte; vizitke, kuverte, tiskovine za urade, hranilnice, posojilnice, trgovine ter vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

TELEFON 30-67

Vse novice iz domačih krajev izveste najprej in najbolj zanesljivo iz splošno razširjenega tednika

DOMOLJUBA

Izhaja vsako sredo in velja za vse kraje inozemstva polletno 30 Din

Naroča se v upravi **DOMOLJUBA** v Ljubljani

*Prijatelj
izseljencev je*

GLASNIK

presv. Srca Jezusovega

ki obiskuje vsak mesec v velikem številu naše izseljence širom po svetu. — Kjer ga še ne poznate, ga takoj naročite. Ne bo Vam žal! Stane doma 16 Din, za inozemstvo protivrednost 25 Din (v tuji valuti) **Vsak naročnik dobi brezplačno v dar koledar, lepe slike in mesečno prilogo Bengalski Misijonar** Pišite takoj na naslov: Uprava »GLASNIKA«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9 (Jugoslavija, Slovenija)